

Leergang

Evolutionaire Psychologie voor Professionals

Ons stenen tijdperk brein managen in moderne organisaties

Editie X Start februari 2025

Nederlands Instituut voor Management en Evolutionaire Psychologie

© 2025

Evolutionaire Psychologie voor Professionals

Hoe verbeteren we samenwerking? Waarom tonen medewerkers te weinig eigenaarschap? Hoe verbeteren we leiderschap in onze organisatie? De uitdagingen in organisaties zijn steeds vaker uitdagingen rond gedrag. Maar hoe werkt gedrag? De evolutionaire psychologie heeft in de afgelopen 20 jaar een stille revolutie veroorzaakt in de psychologie. Wetenschappers hebben in die 20 jaar meer geleerd over onze menselijke natuur, dan de 200 jaar daarvoor. Deze kennis blijft echter veelal op universiteiten hangen en komt amper daar waar deze het hardst nodig is: bij professionals die dagelijks voor uitdagingen rond gedrag staan. In deze leergang wordt deze kennis toegankelijk en toepasbaar gemaakt, zodat jij als professional de uitdagingen in je werk effectiever aan kan gaan.

Kort

Bijeenkomsten editie X

14 feb. De fundamenten van gedrag

14 mrt. Het sociale brein

11 apr. Samenwerking en zelfsturing

9 mei Hiërarchie & leiderschap

6 juni Team evolutie

Tijden: 9:30 tot 16:30

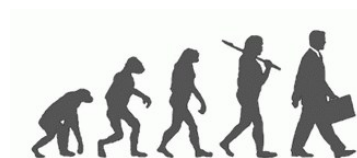
Plaats: Utrecht

Investering: 1950,- ex. btw

Info: wildschut@nimep.nl

Deelnemers bereiden de bijeenkomsten voor door het bestuderen van de theorie (inclusief) en reflectie op de eigen praktijk. In de bijeenkomsten wordt de theorie uitgediept en ingegaan op casuïstiek.

In deze brochure vind je een korte omschrijving van de inhoud van de vijf bijeenkomsten, praktische informatie en meer over de docent Max Wildschut.

De inhoud van de bijeenkomsten

Bijeenkomst 1: De Fundamenten van Gedrag

Hoe ontstaat gedrag? Wat is de rol van leren, instinct, overtuigingen en emotie? In deze bijeenkomst gaan we in op de basisconcepten van de evolutionaire psychologie (EP) en hoe deze helpen beter naar gedrag te kijken.

Doelstellingen voor deze bijeenkomst zijn:

1. Introductie van de leergang en kennismaken met elkaar.
2. Inzicht krijgen in de basisprincipes van EP.
3. Leren vanuit EP perspectief naar gedrag in organisaties te kijken.

Onderwerpen die hier onder meer aan de orde komen zijn:

- De onderliggende logica van emotie en motivatie.
- De relatie tussen leren/cultuur en aangeboren psychologische mechanismen
- Hoe emoties en gedrag in organisaties te analyseren vanuit EP perspectief

Bijeenkomst 2: Het Sociale Brein

Als soort onderscheidt de mens zich door de mate waarin wij samenwerken. Wij zijn een hyper-sociaal dier. Dit lijkt vreemd, omdat juist samenwerking vaak een uitdaging is in organisaties. In deze bijeenkomst gaan we in op de onderliggende logica van samenwerking en conflict. Duidelijk wordt waarom samenwerking in onze moderne context niet altijd logisch is voor mensen en hoe de motivatie om samen te werken tot stand komt.

Doelstellingen voor deze bijeenkomst zijn:

1. Inzicht krijgen in de instinctieve mechanismen die sociaal gedrag vormen
2. Kunnen analyseren waarom samenwerking wel of niet werkt

Begrijpen we de onderliggende mechanismen van samenwerking (doelstelling 1), dan wordt het snel duidelijk waarom samenwerking in sommige situaties wel of niet ontstaat (doelstelling 2). Het wordt dan ook mogelijk gericht te adviseren hoe samenwerking te verbeteren. In deze bijeenkomst wordt ook dieper ingegaan op het vraagstuk van zelfsturing en zelforganisatie: waarom het vaak niet werkt en wat nodig is om het wel te laten werken.

Bijeenkomst 3: Samenwerking en Zelfsturing

Onze voorouders maakten deel uit van groepen die vaak niet groter waren dan 150 mensen, leefden vaak in groepen van 25 tot 30 en werkten vaak met niet meer dan vijf a zes anderen samen in jagen of verzamelen. Dit is een volledig andere schaal dan moderne organisaties en dit creëert de nodige uitdagingen. In deze bijeenkomst gaan we dieper in op deze uitdagingen en op hoe we onze samenwerkingsinstincten kunnen aanwenden om groepen meer zelfstandig te maken.

Doelstellingen voor deze bijeenkomst zijn:

1. Inzicht krijgen in hoe stabiele samenwerking zich kan ontwikkelen in groepen
2. Kunnen adviseren over hoe verschillende organisatievormen beter te laten werken.

Samenwerking bij onze voorouders was afhankelijk van een groot aantal sociale mechanismen, zoals gedeeld leiderschap, gezamenlijke besluitvorming en de regulatie van gezamenlijke normen. Deze benadering schaaft moeilijk op en veel van deze functies zijn in modern organisaties overgenomen door een formele hiërarchie. Nu in organisaties een sterkere behoefte aan wendbaarheid ontstaat, is er meer interesse voor decentrale organisatievormen, zoals zelforganisatie en zelfsturing. Hier kijken we wat we kunnen leren van onze voorouders en hoe groepen zo te ontwikkelen dat zij meer autonoom kunnen functioneren.

Bijeenkomst 4: Hiërarchie en Leiderschap

Net als elk ander sociaal dier is de mens een hiërarchische soort. Anders dan de meeste sociale dieren kent de mens verschillende soorten hiërarchie, waarvan sommige meer gewenst zijn dan andere.

Doelstellingen voor deze bijeenkomst zijn:

1. Inzicht krijgen in de oorsprong en functionaliteit van sociale hiërarchie
2. Kunnen adviseren hoe de kwaliteit van leiderschap te verbeteren

De mens is een politiek flexibel dier. We hebben een natuurlijke voorkeur voor democratische vormen van hiërarchie, met dienende leiders. Tegelijkertijd zijn we in staat de meest gruwelijke dictaturen te creëren. De wortels van die flexibiliteit liggen in miljoenen jaren biologische evolutie. Inzicht in de onderliggende psychologische mechanismen helpt ons onder meer de relatie tussen leidinggevend en ondergeschikt beter te begrijpen. Het helpt ons ook te begrijpen waarom de ontwikkeling van leiderschap vaak een uitdaging is in moderne organisaties. Onderwerpen die hier aan de orde komen zijn onder meer macht, gezag en ambitie.

Bijeenkomst 6: Team Evolutie

Veel ontwikkelingen in organisaties vinden plaats op het niveau van teams. Dit is voor mensen ook het meest natuurlijke niveau om aan de slag te gaan (zie bijeenkomst 3). In deze bijeenkomst komen een aantal lijnen over samenwerking en hiërarchie samen in een praktische kijk op hoe we teams een stap verder kunnen brengen.

Doelstellingen voor deze bijeenkomst zijn:

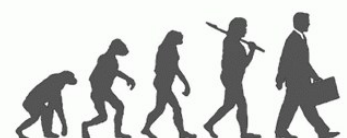
1. Inzicht krijgen in hoe teams zich ontwikkelen en wat hier voor nodig is.
2. Handvatten krijgen voor het begeleiden van organisaties, teams en leidinggevendenden in veranderprocessen.

Team ontwikkeling heeft vaak twee soorten doelen, die in de praktijk een grote overlap hebben: meer zelforganiserend worden of effectiever samenwerken en hoger presteren. In deze bijeenkomst gaan we vooral praktisch aan de slag met een aantal modellen die gebaseerd zijn op evolutionaire psychologie.

Vervolg

De evolutionaire psychologie is een explosief groeiend veld en biedt eindeloos veel mogelijkheden voor verdieping. Voor deelnemers die deze verdieping zoeken wordt niet alleen extra literatuur geboden, maar ook masterclasses en intervisies. Twee voorbeelden van masterclasses zijn:

- **Persoonlijkheid en evolutie:** hoe individuele verschillen te begrijpen vanuit een evolutionair perspectief. In deze MC krijg je o.a. inzicht in de HEXACO, een belangrijk nieuw persoonlijkheidsmodel in de wetenschap.
- **De evolutie van zingeving:** in deze MC krijg je inzicht in waar het belang van zingeving vandaan komt en hoe we hier meer gericht invulling aan kunnen geven.

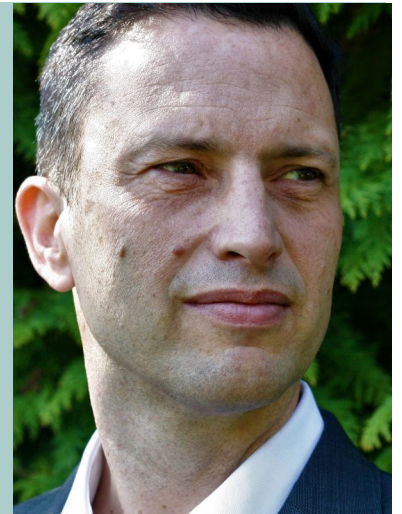

De docent—Max Wildschut

Max (1967) studeerde cognitieve- en neuropsychologie in Leiden en specialiseerde zich daarna in de evolutionaire psychologie. Max schreef diverse populair wetenschappelijke boeken en lesboeken vanuit dit perspectief, waaronder Darwin voor Managers (2011) en Gezag (samen met professor Mark van Vugt). Max heeft in zijn loopbaan altijd met een been in de wetenschap en een been in de praktijk gelopen. Zo deed hij aan de VU universiteit onderzoek naar leiderschap vanuit een evolutionair perspectief. Naast zijn werk als consultant doceerde Max psychologie aan verschillende masteropleidingen, waaronder de VU universiteit en AOG managementschool (Universiteit Groningen). In 2020 richtte hij het Nederlands Instituut voor Management en Evolutionaire Psychologie op (zie www.nimep.nl).

Ik heb de evolutionaire psychologie altijd gezien als een gouden sleuteltje, waarmee de raadsels van menselijk gedrag steeds verder ontsloten kunnen worden. Niet alleen het gedrag van anderen kon ik steeds beter plaatsen, maar ook mijn eigen gevoelsreacties. In mijn werk als organisatiepsycholoog is het van onschatbare waarde gebleken en ik ben daarom enthousiast deze leergang te kunnen verzorgen. Ik hoop zo het gouden sleuteltje te kunnen doorgeven.

- Max Wildschut, docent EPP

Vragen?

Heb je vragen of opmerkingen, neem dan contact op met Max via

mail: wildschut@nimep.nl

mobiel: 06 460 852 56